

Tampereen yliopisto
Kasvatustieteiden laitos

Kasvatustieteen metodologiset lähtökohdat

Juha Suoranta

Filosofiset suuntaukset	Looginen empirismi, analyyttinen filosofia	Fenomenologis-eksistentiaalinen (Edmund Husserl)	Marxilainen filosofia (Karl Marx)	Pragmatismi (John Dewey)
Kasvatus- ja yhteiskuntateoria ja tiede	Positivismi (Auguste Comte)	Hermeneutiikka, ymmärtävä sosiologia (Gadamer)	Kriittinen kasvatus- ja yhteiskuntatiede, marxismi	Pragmatismi
Ontologia	Naturalismi, realismi reduktionismi	Idealismi (?)	Dialektinen materialismi	Emergentti materialismi
Epistemologia	Tieteen ykseys, koeasetelma, mittaaminen (ikä, asenteet, käsitykset...)	Luonto vs. ihminen, tekstien tulkinta	Yhteiskunnallinen ihminen, yhteiskunnalliset suhteet, kontekstien tutkimus	Käytännöllinen toiminta, kokeilu
Ihmiskäsitys	Mekaaninen ja biologinen	Historia, kieli, tietoisuus	Historia, kieli, tietoisuus ja luokkakantaisuus	'Toimiva ihminen'
Intressi	Tekninen, hallitseminen	Hermeneuttinen, tulkitseminen	Emansipatorinen, vapautuminen	Praktinen, toimiminen
Tiedon laji	Informaatio	Tulkinta ("kaksoisermeneutiikka")	Kritiikki ("uudelleen arviointi")	Käytäntö
Lähestymistavat	Tieteellinen realismi (?)	Symbolinen interaktionismi	Sosiaalinen konstruktionismi	Sosiaalinen konstruktionismi
Tutkimusaloja ja lähestymistapoja			Esim. naistutkimus, subaltern studies , julkinen sosiologia, institutionaalinen etnografia	Esim. toiminnan teoria (activity theory), kehittävä työntutkimus, communities of practice-lähestymistapa
Ihmisen toiminnan selitysmalli	$X \rightarrow Y$ (jossa x on syy ja y seuraus), ei-intentionaalisuus, determinismi	<i>Toiminnassaan ihminen ottaa huomioon</i> , että jos $x \rightarrow y$, tämän tai tuon <i>logiikan</i> mukaan	<i>Toiminnassaan ihminen ottaa huomioon jne.</i>	<i>Toiminnassaan ihminen ottaa huomioon jne.</i>
Tutkimusmenetelmät	Kvantitatiiviset menetelmät: (survey) laboratoriokoe, keskusteluanalyysi (?),	Historian tutkimus, tekstianalyysi, haastattelu, sisällönanalyysi, metafora-analyysi, kulttuurintutkimus	Kvalitatiiviset menetelmät: kriittinen diskurssianalyysi, kriittinen toimintatutkimus, psykoanalyysi, naistutkimus, elämäkertametri, autobiografia, eläytymismenetelmä, psykoanalyysi, etnografia jne.	Kvalitatiiviset menetelmät: Toimintatutkimus, osallistuva havainnointi, etnografia

Taulukko 1 Kasvatus- ja yhteiskuntatieteiden metodologiset perusteet